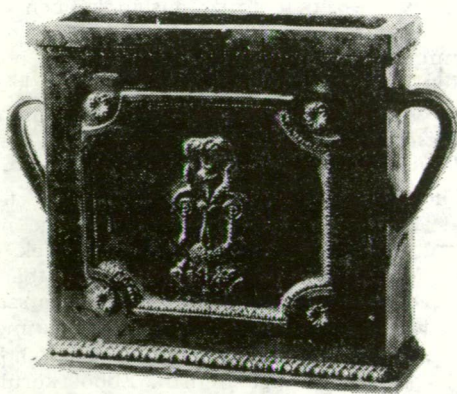

tehát... hirtelenében elmondom: Szegednek a településnéprajza, azután a táplálkozásnak hagyományvilága, népviselet, földművelés, jószágtartás, vízi élet, ezek vannak teljesen készen; a többi, pl. a szegedi folklór, talán kevés munkával szintén hamar elkészülne; és amit még könnyen be tudnék talán fejezni, a szegedi népi kismesterségek. Nyersanyagban van néhány fejezet, pl. a szegedi népnek a betegség-orvoslói gyakorlata. Ez az egyik terület tehát: Szeged; ebből a legnagyobb lélegzetű a *Szegedi szótár*,³⁹ azután a *Szeged városa*,⁴⁰ azután a *Szegedi példabeszédek és jeles mondások*,⁴¹ s talán ebben az esztendőben megjelenik — ez inkább történelmi munka, sok néprajzi vonatkozással — azt a címet adtam vagy szeretném neki adni: *A szegedi deákság*. Ez Szegednek a 15—16. századi népelete, művelődése. Sajtó alatt van Tombác János meséinek kétkötetes gyűjteménye is. A másik pedig: a vallási hagyomány. Itt bizony még a gyűjtésemnek a legnagyobb része kéziratban hever, talán most az idén megjelenik az esztendő hagyományvilágáról szóló kéziratomnak az első része. Körülbelül három kötetet tenne ez ki. Itten talán arra szeretnék kitérni, hogy nem csak a katolikus, hanem a protestáns párhuzamokra gondoltam, azonkívül a közöttünk és a szomszédságunkban élő népeknek a megfelelő szokásvilágát szintén iparkodtam bedolgozni, tehát interetnikus munka szeretne legalábbis a szándékaiban lenni. Ha még élhetnék, akkor a következőt szeretném elvégezni: az emberi életnek a szakrális aláfestését, egyházas vonatkozásait szeretném megvilágítani, ahogy a liturgiával, a szertartásokkal stb. kapcsolatban vannak, illetőleg azok inspirálták őket, tehát például keresztség, születés, házasság, lakodalom, utolsó kenet, betegség, halál, aztán egyházi rend, pap a néphagyományban, s így tovább. A másik, amihez szintén nagyon sok anyagom van, a búcsújárásnak a hagyományvilága; talán ez egyik legarchaikusabb rétege a magyar népkultúrának. Egész középkorias, székely népballadákra emlékeztető világ bontakozik ki belőlük. Szeretném a szegedi tájnak a hagyományvilágát *A szegedi nemzet* összefoglaló címmel tető alá hozni. Miután közeledik az 1879-i árvíznek a százéves évfordulója, gondoltam, hogy amint szokás mondani, „a művelt nagyközönség számára” a *Szeged városa* című könyvemet, amelyiknek elsősorban művészettörténeti ugyan a karaktere, bár más vonatkozásokat is természetesen érint, egy háromszoros-négyszeres terjedelemben *Szeged város történetévé* átdolgozom.

— *Nagyon szép program, kívánom, hogy a nyolcvanadik születésnapodon már úgy beszéljünk ezekről, mint elkészült és megjelent művekről.*

39. 1957.
40. 1959.
41. 1972.